

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Doct. Martini Lvtherii Avgvstiniani Theologi Synceri
Lvcvbrationvm Pars Vna, quas ædidit usq[ue] in annum
præsentem XX. Catalogum earu[m] uersa tibi pagina
indicabit. Alio Tomo, Domino Volente, ...**

Luther, Martin

Basileae, 1520

VD16 L 3411

Sermo De Triplici Ivstitia R. Patris Martini Lvtherii Avgvstiniani
Vvittenbergensis. Triplex est peccatum, cui triplex opponitur iustitia,
Teutonice Fromkeit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-34878

SERMO DE TRIPLI

CI IUSTITIA R. PATRIS MARTINI LVTHE
RII AVGVSTINIANI VVITTENBERGENSIS.

Triplex est peccatum, cui triplex opponitur
iustitia, Teutonice Fromkeit.

Peccatum
criminale.

DUM V M est criminale, id est, manifeste malum, quod etiam potestas secularis punit, ut furtum, homicidium, incendium, sacrilegiū &c. Quorum aliqua gladio, igne aqua, furca, rota plectit, ut in iure ciuili. Aliqua poenitentia canonica, ut simplices fornicationes, & alia quaedā, ut in iure canonico.

Iustitia lega-
lis.

Iustitia huic cōtraria, est illa species iustitiā, quae similitas Solomonis, pauones & sycomoros facit. Qua fit ut corā hominibus bonus uir sit, & accusari nō possit, euadatq; poenas legis, conseqaturq; promissa temporalia legis. Rho. x. Moses scripsit, quod iustitiā que est ex lege, si homo fecerit, uiuet in ea. Et Esaia: Si uolueritis & audieritis me, bona terrae comedetis. Talis fuit Naaman Syrus uir magnus apud dominum suum, per quē dominus dabat salutē Syriæ. iij. Reg. v. Tales multi reges Israel, & populus Israel, quibus dominus dedit bona temporalia, & uictorias multas licet essent iuxta idololatrā; tales Samaritani, a quibus abstulit dominus leones cum tamē idola colerent, & dominū deū simul. Tales Rhomani, iuxta beatum Augustinū lib. ciui. quibus dominus dedit imperiū amplissimū. Sic solet & principes ditare. Tales usq; hodie sunt omnes qui poenitent ppter pestem, famem, bellū, aliāue flagella dei, qui tunc orant, qui pcelliones faciūt, uota sanctis uotent. Hic cultores sanctorū & sacerdotes propter presentia seruientes, & religiosi similiter, & qui talia similia multa faciunt. Et breuiter hæc est iustitia, quae recipit hic mercedē suā, & in futuro mitius quidē punit, q̄ criminosi.

Hic remunera-
tur iustitia
legalis.
Sibi seruit.

Secundo nō deo, sed sibi seruit, nec est filiorū, sed seruatorū iustitia, nec Christianorū pprie, sed iudæorū & gentiliū, nec Christiani ad eā sunt exhortandi quia procedit ex timore poenae, uel amore cōmodi sui, non amore dei.

Facit hypo-
critis.

Tertio facit hypocritas, superbos mente cordis sui; temerarios iudices aliorū ut patet in phariseo illo, & Simone leproso.

Maledicta ē
ga mercena-
ria.

Quarto, hanc Apostolus Gal. iij. maledictam asserit. Qui ex operibus legis sunt, sub maledicto sunt. Ideoq; Christiani, qui aeternis bonis sunt ditandi, nō sunt exhortandi ad illā, sed dehortandi potius ad meliorē. Vnde nō est gaudendum in his, sicut principes Saxoniae, deus gloria, diuitijs, uoluptate ditat, quia religiosi sunt, & si hæc nō sint satis, nascetur adhuc unus mons argenti, & pax seruabitur. Ipsi uiderint an bene id eis cedat, ne sint mercenarij. Sunt enim hæc præmia utilissimæ huius & maledictæ iustitiæ, p̄tinens ad benedictionē Esahu & filiorū eius. Hi sunt iactatores liberi arbitrij Thementitarum. Sic deus munerat etiam mala, quia sicut in oculis hominum bona sunt, ita & in oculis hominum recipiunt bona.

Peccatum
originale.

ALTERVM est peccatū essentiale, natale, originale, de quo Psal. I. Ecce enim in iniquitatibus cōceptus sum, & in peccatis cōcepit me mater mea, de quo
Christus

Christus: Nō potest arbor mala fructus bonos facere, Et Rho. v. Per unius inobediētiā peccatores constituti sunt multi, & per unius delictū in omnes homines in cōdemnationem. Et hoc est peccatum, quod facit priorem iustitiam esse nihil, & malā, & maledictam: sicut Christus ait: Aut facite arborem bonam, & fructus bonos, aut arborem malam, & fructus eius malos.

Secundo, id peccatum est incurabile uiribus hominis: nec aliquid hic ualet liberum arbitrium, ita ut sancti dicant. Quod nolo malum, hoc facio. Et Gal. v. Non quę uultis facitis. Psal. tricesimo septimo: Quoniā lumbi mei impleti sunt illusionibus &c.

Tertio, id est quod omnes sentimus in concupiscendo, irascendo, presertim obiectis presentibus, ut dicit dominus de oculo nequam &c. Ideo dixi essentialē, quia per natiuitatem contrahimus, & manet semper, nec aliquando transit sicut actuale, sicut fons, uenenū, aut aqua salis naturaliter falsa est, sicut corpus leprosum naturaliter est tale, & corpus cæcum similiter. Nō hic cū Logicis ago.

Iusticia huic contraria similiter est natalis, essentialis, originalis, aliena, quæ est iusticia Christi, Ioan. iij. Nisi quis renat⁹ fuerit ex aqua & spiritu. Item Ioan. j. Quotquot eum receperunt, dedit eis potestatem filios dei fieri. Et. j. Ioan. iij. Qui natus est ex deo, non peccat (id est, non est peccator) sed generatio dei cōseruat eum. Rho. v. Per unius hominis iusticiam in omnes homines in iustificationem uitæ, & per unius hominis obedientiam iusti constituentur multi. Hęc est de qua nuper dixi, quod sit fors, capitale fundamentum, petra nostra, & tota substātia nostra, in qua gloriamur in æternum, ut Apostolus ait: Quod uita nostra abscondita est cum Christo in deo. & iterū: ut nos essemus iusticia dei in illo. Et. j. Cor. iij. Qui factus est nobis a deo iusticia & sapientia, & sanctificatio & redemptio. Et. j. Corinthio. iij. Fundamentū aliud nemo potest ponere.

Iusticia originalis est iusticia Christi.

Secundo, Hęc sit nostra per fidem. Rho. j. Iustus ex fide uiuit, & x. ca. Corde creditur ad iusticiam. Hęc per baptismum confertur, hęc est proprie quam euāgelium annunciat, & nō est iusticia legis, sed iusticia gratiæ.

Iusticia originalis per fidem acquiritur.

Tertio, hanc qui habet, etiam si peccet, non damnatur. Psal. lxxxviiij. Si peccauerit &c. Hic est em̄ filius delicatus (ut dicit) qui nō potest offendere quicquid fecerit. Psal. xxiiij. Vniuersa uita domini misericordia & ueritas.

Iusticia originalis donatur si peccat, non damnatur. Iusticia facit dñm omnium.

Quarto, per hanc fit homo dominus omnium, quia iusticia eius de celo prospicit, & hic iusticia & ueritas obuiant sibi. Iusticia & pax osculatur. Veritas em̄ de terra oritur. Nam sine misericordia homo est hypocrita, sine iusticia inquietus. Gratia facit ueracem, iustum, & uera iusticia pacem, sed ea ueritas Christus est, homo uanitas.

Quinto, Rho. v. Apostolus dicit, quod Adam sit forma futuri, scilicet sicut Adam uno peccato omnes ex se natos facit eodem suo peccato proprio, illis iā alieno reos, & dat quod habet. Ita Christus sua iusticia omnes ex se natos facit eadem sua iusticia, illis aliena & immerita, iustos & saluos. Ut sicuti alieno peccato damnati sumus, ita aliena liberemur iusticia. Et ideo essentialē hanc dixi & æternam quia manet semper, nec cessat aliquando, sicut actualis, iuxta illud Psal. cx. Iusticia eius manet in seculum seculi. Solus Christus est æternus, ideo iusticia eius quoque æterna & tamē nostra. Hęc est misericordia dei patris, hęc gratia noui testamēti, qua dulcis est dñs his qui gustāt eū: in hac oportet nos saluos fieri, & nulla alia. Actu. xv. Non est nobis datum nomen sub celo &c. Psal. xxx. In iusticia tua libera me, & Deus in nomine tuo saluū me fac, &c. Hoc est quod dixi, Nullus saluatur nomine suo proprio, sed appellatio, id est, non ut

Iusticia originalis est iusticia Christi.

Y

Petrus,

Petrus, Paulus, Ioannes, sed ut Christianus; sicut ait Ioan. iij. Nemo ascendit in coelum, nisi qui descendit, filius hominis, qui est in caelo, de qua nuper latius dixi.

Iusticiae naturales sunt peccati actuale TERTIVM peccatum est actuale, quod est fructus originalis. Haec sunt iam propria peccata omnia, scilicet opera quae facimus, etiam iusticiae priores, ante fidem. iuxta Apostolum Rho. ij. & iij. Qui alium doces, teipsum non doces, & non est iustus, non est intelligens, & eadem facis quae iudicas, in quo enim iudicas teipsum. Et hoc augetur malum peccati originalis, nec tamen potest vitari proprijs uiribus.

Iusticia actualis ex fide & origine iusti fluit. Iusticia huic contraria est actualis, fluens ex fide & iusticia essentiali, de qua Apostolus. Sicut portauimus imaginem terreni &c. Psal. lxxxiiij. Iusticia ante eum ambulabit (id est coram eo erunt iusti in opere) & ponet in uia gressus suos. Et de ista nunc latius dicendum, ubi dimissum fuit nuper a me.

Meritorius actus nullus dicitur. Primum haec opera dicuntur meritoria, nescio an intelligant, ego fateor me non intellexisse. Fides est meritum totum. Vanissimum est ut unus actus subitaneus dicatur dignus uita aeterna, oportet ut persona sit digna, Christus meruit nobis, & donauit, donatque quotidie.

Sancti omnes peccant. Secundum, quomodo possit esse meritum, cum tamē omnes sancti peccent, iuxta illud: Non intres in iudicium cum seruo tuo, & Christus: Vos cum sitis mali, & Dimitte nobis debita nostra. & B. Augusti. Va bonum uite &c. Et rursus. Vnusquisque mercedem recipiet secundum suum laborem. & iij. Regū. Est merces operi uestro. Et Gene. xij. Ego merces tua magna nimis. Et Eccle. ix. Vnde comede in lacticia panem tuum, & bibe cum gaudio uinum tuum, quia deo placeant opera tua. Immo caueat omnis Christianus, ne unquam incertus sit, an deo placeant opera sua. qui enim sic dubitat, peccat, & perdit opera sua cuncta, frustra laborat: sed oportet ut credat sese placere deo, ut Apostolus: Gloria nostra haec est, testimonium conscientiae nostrae, quod sine crimine conuersati sumus in hoc seculo. Et iterum: Non sic curro tanquam in incertum, non sic pugno quasi aerem uerberans. Et Petrus, Satagite per bona opera certificantem uocationem uestram. Qui enim nescit, aut dubitat sese bene agere, aut semper male se credit agere, semper peccat, ac perdit uitam suam totam, quia non ex fide, neque in fide agit. Quid ergo faciemus: quomodo simul iudicium deprecabimur, & gloriam petemus?

Credas te deo placere & bene agere. Respondetur: Cherubin aduersis uultibus nos erudunt: hi enim uultu sunt contrarij, sed prospectu in propiciatorium conueniunt. Sic illae autoritates contrariae inter se, in Christo concordant. Ideo opera nostra si sola aspicias, peccata, & ita iudicium tibi est deprecandum (id est, ne sola sine Christo discutiantur) sed in Christo confidas ea placere deo, quae ipsa sola placere non possunt, ut orat ecclesia. Ideo siue pecces, siue non, semper firmiter nitere super Christum, & iusticiam illam naturalem, septies enim in die cadit iustus, & toties resurgit. Et Psal. xxxvj. Cum ceciderit iustus, non collidetur, dominus enim supponit manum suam. Sicut ergo de Christo non debes dubitare, quin placeant propter Christum in quo credis, & sic sunt opera talis fidei & gratissima, licet apud te & in seipsis indignissima.

Observatio sui maxime necessaria. Tertium, quae sunt opera potissimum faciēda? Respondeo, maxime illa quae promouēt iusticiam capitalem, & minuunt originale peccatum. Ideo unicuique est propria sui obseruatione necessaria, quia originale peccatum unquamque aliter & aliter impugnat. Generalia sunt, orationes, elemosinae, ieiunia, imo Rho. xij. omnium pulcherrime, & alibi, Mortificate membra uestra. Quia illa tertia iusticia nra

cia nihil aliud queritur q̄ ut peccatum originale expugnetur, & corpus peccati destruat, & sic meritum sit ipsa regnans iusticia, non autem quod actus mereatur, sed promouet meritum.

QVARTVM, Præ omnibus custodi te ab operibus abs te electis, quia hæc non purgant peccata, sed polluunt magis, ut sunt nostro tempore ceremoniolæ orationes, uocula, ecclesiarum structura. Ideo illa opera magis purificant, quæ deus imponit & uocat, inde omnium sunt optima passiones, egritudines, penuria, ignominia, mors, quia hic solus deus operatur, & homo patitur, & perfectissime occiditur Adam, mundaturq; Christus, & palmes eius purgatur.

Opa a nobis electa uitanda.

Tolerantia in aduersis.

Hæc est enim uia compediij ad salutem, sed odiosa ualde in actu, iucunda in fine.

FINIS.

F. MARTINVS LVTHER PIO
LECTORI SALVTEM.

MAGNA uere gratia mihi a domino nostro Iesu Christo collata uidetur, ut uerba mea solius, tam ingrata & odiosa sint multis, deinde nescio in quot hæreses (ceu Prothei quidam essent) secunda pene lingua transformentur. Et nisi idem ipsi domino nostro Iesu Christo, Apostolisq; omnibus atq; prophetis contigisse scirem, iam dudum desperans silentium egissem. Nunc uero cum urgeat officij mei necessitas, eo nitor, q̄ magis obediendum est deo, q̄ hominibus, paratissimus officium & titulum docendi relinquere, si ita placet maioribus Ecclesie (id est Christo) Sin retinendum est, dent ueniam, & boni consulant, qui uolent, mei studij erit, omnibus uiribus sudare, ut Christus Christum Christo nunciet, & audiat. Hæc cōmemoro, pie mi lector, quod sermonem quendam de excommunicatione feci ad populum Vuitenbergensem, cuius ut ego prope sum oblitus, ita aduersarij miseri, sunt plus q̄ oportet, memores, interpretesq; rigidissimi, ne dicam iniquissimi; dabo itaq; operam, quantum sufficit memoria, ut sensa, si nō uerba totius sermonis, omnia in publicum exponam, ut probē ea me docuisse, quorum neq; me pœniteat tractatorem, neq; pium auditorē. quid autem amici mei paraphrasi, aut pseudophrasi sua fecerint, aut faciant, det doctus, ut aliqui uideāt & ipsi, Amen.

Vale.

Y ij